

נדרים כו

משנה בנדרים טו

פותחין בימים טובים ובשבתות. בראשונה היו אומרים: אותן הימים מותרין ושאר כל הימים אסורין, עד שבא ר"ע ולימד, שהנדר שהותר מכללו הותר כולו. כיצד?

- אמר קונם שאיני נהנה לכולכם, הותר אחד מהן הותרו כולן;
- שאיני נהנה לזה ולזה, הותר הראשון - הותרו כולן,
- הותר האחרון - האחרון מותר וכולן אסורין;
- שאני נהנה לזה קרבן ולזה קרבן - צריכין פתח לכל אחד ואחד.
- קונם יין שאני טועם שהיין רע למעיים, אמרו לו: והלא המיושן יפה למעיים! הותר במיושן, ולא במיושן בלבד הותר אלא בכל היין.
- קונם בצל שאני טועם שהבצל רע ללב, אמרו לו: הלא הכופרי יפה ללב! הותר בכופרי, ולא בכופרי בלבד הותר אלא בכל הבצלים. מעשה היה, והתירו ר"מ בכל הבצלים.

ראה אותן אוכלין תאנים, ואמר הרי עליכם קרבן, ונמצאו אביו ואחיו והיו עמהן אחרים,

בית שמאי	בית הלל
הן מותרים ומה שעמהם אסורים	אלו ואלו מותרין

הבנות שונות של המחלקות

רבה	רבא	
כולם מסכימים דכולהון אסורין ואביו מותר (מפרש דבריו)	מחלוקת – תפוס לשון ראשון או בגמר דבריו אדם נתפס?	כולכם אסורין חוץ מאבא
מחלוקת – האם נדר שהותר מקצתו הותר כולו?	כולם מסכימים שכולם מוותרים – נדר שהותר מקצתו הותר כולו	פלוגי ופלוגי אסורין ואבא מותר

קושי על רבא: איתיביה רב פפא לרבא, (המשך המשנה על שבת ויום טוב) כיצד אמר ר' עקיבא: **נדר שהותר מקצתו הותר כולו?** שבו הוא חולק עם חכמים

	לפי רבה	לפי רבא – לפי הקושי	למסקנה- לפי התירוץ	
קונם שאיני נהנה לכולכם	בהתחלה אמר כולכם ולבסוף אמר לזה ולזה (שינוי לשון) – משנה מכלל לפרט)	בהתחלה אמר לכולכם ובסוף אמר כולכם (בגמר דבריו אדם נתפס – כשיטת ר' עקיבא)	בהתחלה אמר לכולכם ובסוף אמר כולכם	
שאיני נהנה לא לזה ולזה	בהתחלה אמר לזה ולזה ובסוף אמר לכולכם (שינוי לשון) – משנה מפרט לכלל)	(סיפא) קושי: בהתחלה אמר כולכם ולבסוף אמר לזה ולזה – כולם מסכימים שמותר! לא רק ר' עקיבא כי לדעת רבא כששינה את לשונו – לכוי"ע מותר	שתלאן זה בזה, ואמר פלוגי כפלוגי ופלוגי כפלוגי. (כמה נדרים נפרדים) • הותר הראשון – הותרו כולם	
הותר האחרון - הותר מותר וכולן אסורין	(סיפא) דאמר לכולכם בהתחלה וגם בסוף או לזה ולזה בהתחלה וגם בסוף (אותו לשון) קושי: ולרבה, לר' עקיבא מי נחא סיפא? במאי מוקים לה - דאמר לכולכם, הי דין הוא ראשון והי דין הוא אחרון?		• הותר האחרון מותר וכולן אסורין חיזוק: דיקא נמי, דתניא: הותר האמצעי - הימנו ולמטה מותרין, ולמעלה אסורין.	

עוד קושי על רבא מהמשך אותה משנה : איתיביה רב אדא בר אהבה לרבא : קונם בצל שאני טועם
שהבצל רע ללב, אמרו לו: והלא הכופרי יפה ללב! הותר בכופרי; ולא בכופרי בלבד הותר אלא בכל
הבצלים, מעשה היה והתירו רבי מאיר בכל הבצלים;
הסבר הקושי : מאי לאו דאמר : אילו הייתי יודע שהכופרי יפה ללב, הייתי אומר כל הבצלים
אסורין וכופרי מותר. (כמו כולכם חוץ מאבא – לר' מאיר תפוס לשון ראשון והבצלים אסורים
חוץ מבצל כופרי)
דחייה : לא, באומר : אילו הייתי יודע שהכופרי יפה ללב, הייתי אומר בצל פלוני ופלוני
אסורין וכופרי מותר, ורבי מאיר אליבא דרבי עקיבא ואליבא דרבנן (לכולי עלמא זה נדר
שבטל מקצתו בטל כולו).

